

Gelej

Az aranykampós juhász

Tóth István a hetvenedik évében jár, lassan tíz éve nyugdíjas, de mégsem könnyű otthon találni: dolgozik a mai napig is. Ugyanúgy, mint egész életében, most is birkákkal foglalkozik.

Az aranykampót nyugdíjba vonulása előtt kapta Kaposváron, a VI. Szent Mihály-napi juhtenyésztő fórumon, jó munkája elismeréseképpen. Persze nem ezzel, de mégiscsak kampós bottal jár ő is, mint minden juhász. Kiváló eszköz ez arra, hogy elkapja vele a bányás lábát, nem kell lenyúlni érte.

Nagyapja, apja is juhász volt, ő is világéletében ezzel foglalkozott. Kenderesen született, apai ágon oda való volt a család, anyai ágon mezőmagymihályiak. Négyéves korában, a háború alatt jöttek ide lakni, Nagyecserben telepedtek le. Sok tanya volt ott, többen jártak az ecseri iskolába, mint a gelejibe. Maszek juhász volt az édesapja, 100-150 birkájuk volt, míg be nem mentek a nagymihályi tsz-be. Ő maga hétévesen már legeltetett.

Gelejre 1971-ben költöztek, amikor a gyerekek iskolába ment. Vettek egy házat, majd később építkeztek a portán. Ekkortól egészen nyugdíjazásáig, 2000-ig a

geleji tsz-ben dolgozott juhászként. Mezőmagymihály és Gelej között egy tanyán voltak a rábizott birkák, ott dolgozott, majd az utolsó két évben a fejőháznál. Eleinte 200, majd 350 jószág is volt a keze alatt, azoknak minden gondja az övé volt: fejni, elletni, legeltetni. Nagyon meg kellett dolgozni velük. Maga a fejés is órákig tartott - nem könnyű munka ez, van, hogy egy-egy jószágtól csak 1-2 deci tej jön le. A tsz-nek akkoriban vagy 7000 birkája volt 20 falkában. Ott tarthatták a saját jószágait, de tíznél többet nem engedtek tartani egy embernek.

Most, hogy nyugdíjas, 60 birkát tart: annyit, amennyivel elbír, hiszen sok munka van velük. A falu széli gyepen legeltet, a Csincse mentén. A felnevelt állatokat az olaszok veszik meg, de áruk nyomott, nincs nagy haszon rajta. A családnak ritkán vágnak, pedig jobban szeretik, mint a disznóhúst.

A falu körüli területek el vannak hagyatva, jót tesz nekik, hogy legelnek rajta a juhok. Más világ van már, mint mikor voltak jószágok a házaknál, és mindenki kaszálta a földeket. Tóth István maga kaszálja a takarmányt, azt mondja, a kézzel vágottat jobban szereti a jószág. Jó erőben lévő, szálas ember, soha életében nem volt még orvosnál. Nem tudna otthon ülni, létszükséglet, életforma számára a munka.

A juhásznak nem olyan kényelmes a legeltetés sem, mint gondolná az ember. A birka mindig csak menne, különösen, ha nincs nagy meleg. Olyan állat ez, amelyik egész nap csak eszik, meg megy tovább. A juhász pedig közben látja az egész világot. Tavasszal szép a határ: madarak, növények mind ismerősök. Mostanában azt látja, hogy egyre kevesebb a madár. Régen rengeteg bíbic volt itt, most csak egy párat látott költeni. Ugyancsak eltűnőben van a pacsirta is, meg a nyúl is ritka lett. Van viszont őz, a róka meg este ott ugat a kertjük végénél.

A birkáit állatorvos kezeli, védőoltásokat kapnak. Ritka szerencsére a betegség: eltűnt a lépfene, száj-és körömfájás. Az ellésnél kell néha segíteni, ha nem boldo-

gul egyedül a vemhes állat. Mostanában már rendszertelenül ellenek, most is van vagy tíz kisbányás, köztük a legfiatalabb, mindössze egynapos kis fekete még ingatag lábakon szaladt a többiek után az ólban.

Tóth István szereti a munkáját, szívesen foglalkozik juhokkal. Egyszer kipróbálta: elment a gyárba dolgozni, gondolva, hogy akkor lesz szabad napja, nem kell mindig dolgozni - de egy napig sem bírta ki. Sokkal jobb a maga szabadsága, még akkor is, ha a jószágoktól nem lehet soha elszabadulni. A birkák mellett rengeteg tyúkot tartanak, évente 2-3 disznót is hízlalnak a családnak.

A család itt van a közelben: két gyerekek Gelejen, harmadik Mezőkeresztesen lakik. Mindennapos vendégek az unokák, nagyon szeretnek a nagyszülőknél lenni. A kisfiú különösen kedveli a juhokat. Nemigen fogja azonban a családi mesterséget folytatni; azt üzenté a nagyapával, hogy írjam meg: jó tanuló. Nagy adomány a gyerekek, unokák számára, hogy a házaspár mindig itthon van, így tudnak segíteni a fiataloknak. Ők adják a nyugalmat, a biztonságot valamennyiük számára.

